

ชาดก 500 ชาดก เล่ม 1

ชาดก

500 ชาดก

เล่ม 1

กิตติธรรมา

หนังสือ ชาดก 500 ชาติ

ได้รวบรวมมาจากเรื่องเล่าพุทธประวัติในแต่ละชาติขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาไว้

ในเล่มนี้ เป็นเล่มที่ 1 รวบรวมมาได้ 13 ชาดก

มุณิกชาดก	หน้า 3
นิโครธมิตชาดก	หน้า 7
ขขิรังคารชาดก...	หน้า 13
มาลุตชาดก...	หน้า 18
กรุงคมิชชาดก	หน้า 23
ดิชฌชาดก	หน้า 27
วันณุปถชาดก	หน้า 30
ชลลภียชาดก	หน้า 35
วัฏฏกาชาดก	หน้า 45
ติตติรชาดก	หน้า 47
มัจฉชาดก	หน้า 50
กัณฆคลกชาดก	หน้า 53
ดินทุกชาดก	หน้า 56

ชาดก 500 ชาติ

มุณิกชาดก

นิทานชาดกว่าด้วยผู้มีอายุยืน ชาวนาครอบครัวหนึ่งได้เลี้ยงโคไว้สองตัว ชื่อ มหาโลहित กับ จุฬโลहित และเลี้ยงสุกรตัวหนึ่งชื่อ มุณิกะ ทุกๆวัน ชาวนาจะนำโคทั้งสองไปทำงานหนักตรากตรำ โคจุฬโลहित เห็นหมูมุณิกะอยู่กินอย่างสบายจึงอดน้อยเนื้อต่ำใจชาวนาไม่ได้

สถานที่ตรัสชาดก

.....เขตวันมมหาวิหาร นครสาวัตถี

สาเหตุที่ตรัสชาดก

.....พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบว่าพระภิกษุรูปหนึ่งมีความปรารถนาจะสึก เพราะได้รับการเอาอกเอาใจพูดจาชักชวนทะเลาะโลมจากสาวแก่นางหนึ่ง พระพุทธองค์จึงทรงสอบถาม พระภิกษุรูปนั้นก็ยอมรับแต่โดยดี พระบรมศาสดาจึงตรัสเตือนสติว่า

“ดูก่อน ภิกษุ มิใช่แต่บัดนี้เท่านั้นที่หญิงคนนี้ทำให้เธอพินาศ เมื่อก่อนนี้ เธอถึงกับสิ้นชีวิตในวันวิเวกของหญิงคนนี้ ต้องเป็นอาหารอันโอชะเลี้ยงคนมากมายในงานทีเดียว” ตรัสดังนั้นแล้ว พระองค์ทรงนำ มุณิกชาดก มาตรัสแสดงดังนี้

เนื้อหาชาดก

.....ในอดีตกาล สมัยพระเจ้าพรหมทัตครองกรุงพาราณสี ณ ชนบทแห่งหนึ่ง ชาวนาครอบครัวหนึ่งได้เลี้ยง โคไว้สองตัวพี่น้องชื่อ มหาโลहित กับ จุพโลहित และเลี้ยงสุกรตัวหนึ่งชื่อ มุณิกะ แต่เช้าตรู่ทุกๆ วัน ชาวนาจะนำโคทั้งสองไปไถนา บรรทุกน้ำ บรรทุกฟืน ก่อนจะได้ออกกลับบ้านพักผ่อนก็ตะวันตกดินไปแล้ว ไม่ว่างานใดๆ ที่เป็นงานหนักตรากตรำ ชาวนาได้อาศัยแรงโคทั้งสองนี้เสมอ กล่าวได้ว่าโคทั้งสองเป็นกำลังสำคัญของครอบครัวทีเดียว

อยู่มาวันหนึ่ง ชาวนาได้จัดพิธีหมั้นลูกสาวของตนให้กับชายหนุ่มคนหนึ่ง หลังจากพิธีหมั้นผ่านพ้นไปแล้ว แก่ก็คิดตระเตรียมงานสำหรับวันแต่งงานที่จะมาถึงในไม่ช้า ทุกๆ วัน ลูกสาวชาวนาจะนำข้าว ถั่ว รำ และอาหารอย่างดี จำนวนมากไปเลี้ยงหมูมุณิกะ เมื่ออากาศร้อน หญิงสาวจะ

อาบน้ำชำระร่างกายให้มัน แม้พื้นคอกสกปรกก็จะลงมือถูให้สะอาดเอี่ยม
ตกกลางคืนจะสุ่มไฟไต้ยุงให้

ส่วนโคทั้งสองพี่น้องไม่เคยได้รับการเอาอกเอาใจเช่นนี้เลย ต้องออก
ทำงานแต่เช้าตรู่ ได้รับแต่เพียงข้าวลืบ หญ้าแ่ๆ หรือใบไม้แห้งๆ เท่านั้น
โคจุฬโหลहितเห็นการกระทำของชาวนาและบุตรสาวเช่นนี้อคนน้อยเนื้อต่ำใจ
ไม่ได้ จึงกล่าวรำพันกับโคมหาโหลहितผู้เป็นพี่ว่า “คูชิพี่ เราทั้งสองทำงาน
หนักสารพัดอย่างไม่มีว่างเว้น แทบจะเรียกว่าเราเป็นผู้ทำมาหาเลี้ยง
ครอบครัวนี้ก็ยังได้ แต่เราได้กินเพียงข้าวลืบ ฟางหญ้าแห้งๆ ใบไม้แ่ๆ
อย่างนี้ ส่วนเจ้าหมุณิกะ วันทั้งวันเอาแต่นอน ไม่เคยทำอะไรสักอย่าง
เดียว กลับได้กินข้าวอย่างดี ช่างไม่ยุติธรรมเลย”

โคมหาโหลहितผู้พี่ จึงกล่าวเตือนน้องว่า “น้องรัก เจ้าอย่างได้คิดอิจฉามุณิ
กะเลย ที่มันกินอย่างนี้ ไม่ได้กินเพื่อย่อย แต่กินเพื่อย่อย คอยคูสิอีกไม่กี่วัน
เมื่อถึงวันแต่งงานของคุณหนู เขาก็จะจับมันแกงเลี้ยงแขกที่มาร่วมงาน เจ้า
กินแต่ข้าวลืบอย่างนี้น่ะดีแล้ว อายุจะได้ยืน ”

และแล้วก็เป็นอย่างจริงตามคำของโคมหาโหลहित เพราะต่อมาอีกไม่นาน เขาก็
ช่วยกันจับสุกรมุณิกะฆ่าทำแกงเลี้ยงแขกที่มาร่วมงานแต่งงาน มิโยที่หมุ
มุณิกะจะแผดเสียงร้องขอชีวิตอย่างน่าสงสารก็ไม่มีใครเห็นใจ ชำนายสาว

ซึ่งเคยเอาอกเอาใจมันอย่างดีตลอดมาเมื่อครั้งก่อน ยังลงมือช่วยฆ่าอีกแรง เสียด้วย โคจุพโลहितจึงกล่าวกับโคมหาโลहितว่า

“ พี่จะ ฉันเห็นโทษของการกินมากๆ ของเจ้าหมุณิกะแล้วว่าเป็นอย่างไร ทำให้รู้สึกว่าการกินหยาบๆ กับใบไม้แห้งๆ ของเราช่างเป็นอาหารที่ ประเสริฐสุดจริงๆ กินแล้ว อายุยืนกว่าอาหารอร่อยๆ ของเจ้าหมุณิกะตั้งร้อย เท่าพันเท่าเชียว ” แล้วโคทั้งสองพี่น้องก็สนทนากันต่อด้วยความเบิกบาน ใจ

ประชุมชาดก

..... เมื่อพระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมจบแล้ว ทรงเทศนาอริยสัจ ๔ พระภิกษุรูปนั้นส่งใจไปตามคำพระธรรมเทศนา บังเกิดความสลดใจเห็น ภัยในวัฏสงสารและโทษของการครองเรือน สามารถประคองใจให้หยุด นิ่งตั้งมั่นในศูนย์กลางกาย ได้บรรลุธรรมดำรงอยู่ในโสดาปัตติผล แล้ว พระบรมศาสดาทรงประชุมชาดกว่า

สุกรมุณิกะ ได้มาเป็นภิกษุผู้คิดจะสึกรูปนี้

โคจุพโลहित ได้มาเป็นพระอานนท์

โคมหาโลहित ได้มาเป็นพระองค์เอง

ข้อคิดจากชาดก

๑ . ไม่ว่ากาลไหนๆ ภิกษุไม่ควรโกธจริตสตรี พระอานนท์เคยทูลถามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ภิกษุควรประพฤติตนอย่างไรต่อสตรี

พระพุทธองค์ทรงตอบว่า “ อย่าได้พบปะสตรีใดๆ เลย ”

พระอานนท์ทูลถามว่า “ ถ้าจำเป็นต้องพบปะจะทำอย่างไร ”

พระพุทธองค์ทรงตอบว่า “ ก็อย่าพูดคุยด้วย ”

พระอานนท์ทูลถามว่า “ ถ้าต้องพูดคุยด้วยจะทำอย่างไร ”

พระพุทธองค์ทรงตอบว่า “ ก่อนจะพูด ตั้งสติให้มั่นคงแล้วรีบพูดให้เสร็จ ธุระโดยไว ”

๒ . ผู้ที่เป็นผู้นำได้ ต้องหมั่นสังเกต หมั่นอบรมตนเองและบริวารให้มีความมักน้อย สันโดษ พอใจในปัจจัยตามมีตามได้ ไม่โลภ มีความหนักแน่น ไม่อิจฉาริษยา

นิโครธมิกชาดก

การเลือกคบคน

สมัยพุทธกาล ณ นครราชคฤห์ ธิดาเศรษฐีผู้หนึ่งเป็นผู้มีรูปร่างงดงาม แต่กลับไม่ยินดีในความงามนั้น เฝ้าขอบิดามารดาบวชเป็นภิกษุณีเสมอแต่ไม่ได้รับอนุญาต เมื่อเจริญวัยบิดามารดาจึงให้แต่งงานกับบุตรเศรษฐี

วันหนึ่งที่เมืองมิงงานนักขัตฤกษ์ ชาวเมืองต่างแต่งกายสวยงามแต่ธิดาเศรษฐีกลับแต่งกายเรียบๆ บอกเหตุกับสามีว่า เพราะมองเห็นความไม่งามของร่างกาย สามีจึงกล่าวว่า ทำไมเธอจึงไม่บวชเสียเล่า? นางได้ฟังก็ยินดี สามีจึงพาไปบวชเป็นพระภิกษุณีในสำนักของพระเทวทัต เมื่อบวชแล้วนางได้บำเพ็ญกิจของภิกษุณีอย่างเคร่งครัด โดยไม่รู้ตัวว่านางมีครรภ์ก่อนที่จะบวช เมื่อครรภ์ของนางโตขึ้น พระเทวทัตเกรงว่าตนจะเสื่อมเสียชื่อเสียงจึงสั่งให้นางสึก

นางคิดว่าตนบวชเพื่อถวายชีวิตแด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามิใช่มาบวชเพื่อพระเทวทัต จึงเดินทางไปยังเขตวันมหาวิหารเพื่อเฝ้าพระบรมศาสดา พระพุทธองค์ทรงทราบด้วยญาณว่า นางเป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์ แต่เพื่อคนทั่วไปได้ประจักษ์ จึงโปรดให้ตั้งกรรมการขึ้นพิจารณา นาง

วิสาขามหาอุบาสิกาได้ตรวจร่างกายและสอบสวนวัน เดือน ปีที่นางออก
บวช ได้ความจริงว่า นางตั้งครรภ์ก่อนออกบวช นางจึงพ้นความผิด

ต่อมานางคลอดบุตรเป็นชายมีผิวพรรณผุดผ่อง พระเจ้าปเสนทิ
โกศลทรงรับไปเลี้ยงไว้เป็นบุตรบุญธรรม ให้ชื่อว่า พระกุมารกัสสปะ
ครั้นอายุได้ ๗ ขวบ ทราบชาติกำเนิดของตนเกิดความสลดใจ จึงออกบวช
ตั้งใจปฏิบัติธรรมจนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ผู้เลิศในการแสดงธรรมอัน
วิจิตร

นางภิกษุณีผู้เป็นมารดา นับแต่ลูกจากไปก็ได้แต่ร้องให้คิดถึง
ลูกจนไม่มีใจปฏิบัติธรรม เข้าวันหนึ่งบังเอิญได้พบพระกุมารกัสสป จึง
ร้องเรียกชื่อพระลูกชาย พระกุมารกัสสปเถระทราบบว่า ถ้าหากท่านพูดด้วย
ถ้อยคำอันไพเราะ มารดาจะตัดความอาลัยไม่ขาด จึงพูดให้สติว่า “ท่าน
เที่ยวทำอะไรอยู่นะ! เวลาผ่านไปตั้งนานแล้ว ความอาลัยอาวรณ์แค่นี้ก็ยังไม่
ตัดไม่ได้” นางได้ยินก็เสียใจ คิดตัดอาลัย จึงตั้งใจปฏิบัติธรรม จนบรรลุ
ธรรมเป็นพระอรหันต์ ... พระภิกษุได้สนทนาถึงเหตุนี้ พระบรมศาสดา
ทรงทราบจึงตรัสเรื่อง นิโครธมิกชาดก ดังนี้

"ประโยชน์อย่างใด อย่างหนึ่ง จะพึงเกิดแก่มนุษย์ ผู้มีกิจการงานมาก เป็นแน่ ยังมีเวลาพอที่จะเก็บผลไม้เอามากินได้ พวกเจ้าจงพากันกินผลมะพลับนั้นเถิด"

พญาวานรพุดพลอบใจฝูงลิงไว้เพื่อไม่ได้พวกมันกลั่นใจตาย เพราะความตกใจกลัว แล้วพุดว่า "พวกเจ้านับลึงคู่ว่ามีครบกันไหม" เมื่อพุดลึงรายงาน ว่า "ลึงเสนกะ หลานของท่านหายไปขอรับ" จึงพุดว่า "ถ้าเช่นนั้นพวกเจ้าไม่ต้องกลัว เจ้าเสนกะจะมาช่วยพวกเราเอง"

ฝ่ายเจ้าลึงเสนกะนอนหลับสนิทอยู่ที่หลังแผ่นหิน เวลามาไม่มีใครปลุกพอตื่นขึ้นไม่เห็นลึงตัวใดจึงเดินตามรอยเท้าฝูงลิงไป เห็นชาวบ้านยืนถืออาวุธรายล้อมต้นไม้อยู่ ก็ทราบเรื่องอันตรายเกิดขึ้นแก่ฝูงลิง จึงเดินไปหาหญิงชราคนหนึ่งที่นั่งกรอด้ายอยู่ท้ายเรือนหลังหนึ่ง คว่ำคบไฟคุ่นหนึ่งวิ่งไปจุดหลังคาบ้าน หลังโน้น หลังนี้ไปทั่วหมู่บ้าน

พวกชาวบ้านพอเห็นไฟไหม้บ้านต่างก็ทิ้งอาวุธวิ่งไปดับไฟกันชุลมุน ฝูงลิงได้โอกาสรีบเก็บผลไม้แล้วก็หลบหนีเข้าป่าไป

อุบายเอาชีวิตรอดมีอยู่มากมาย พึงใช้ปัญญาพิจารณาในยามคับขัน จะสามารถเอาชีวิตรอดมาได้